

Udskriftsdato: 2. januar 2026

KEN nr 9117 af 13/02/2019 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse 6-19 om hjælp i særlige tilfælde - hjælp til flytning - depositum - lån fra familie - kredit - afdragsordning - afgørelsestidspunkt - eget initiativ - nova - mellemkommende fakta

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 17-27387

Ankestyrelsens principafgørelse 6-19 om hjælp i særlige tilfælde - hjælp til flytning - depositum - lån fra familie - kredit - afdragsordning - afgørelsestidspunkt - eget initiativ - nova - mellemkommende fakta

Principafgørelsen fastslår

Kommunen kan give afslag på trangsbestemt hjælp i særlige tilfælde, hvis borgeren selv er i stand til at afholde den ansøgte udgift. Det gælder også, hvis udgiften kun kan afholdes ved at udnytte en kredit, optage et lån eller indgå en afdragsordning.

Kommunen kan ikke uden videre lægge til grund, at borgeren kan udnytte en kredit, optage et lån eller indgå en afdragsordning. Det er en del af sagens oplysning. Kommunen skal indhente oplysninger fra borgeren, om borgeren har kredit- eller lånemuligheder.

Det er, uden betydning, om der er tale om en trækingsret på en kassekredit, et banklån, lån fra venner eller familie, eller om der er tale om en afdragsordning med eksempelvis et forsyningsselskab, tandlægen eller en udlejer. Det afgørende er, at muligheden for udnyttelse af en kredit, et lån eller en afdragsordning, efter en konkret vurdering, er en realistisk mulighed for borgeren.

Realistisk mulighed

I vurderingen af, om en afdragsordning, kredit- eller lånemulighed er realistisk, skal det indgå, om borgeren kan afholde kredit- og låneomkostningerne samt betale afdragene. Den tidsmæssige udstrækning og beløbets størrelse, sammenholdt med den pågældendes økonomi skal også indgå i vurderingen. Kommunen skal derfor beregne borgerens rådighedsbeløb.

Rådighedsbeløbet findes ved at trække borgerens og en eventuel ægtefælles månedlige rimelige, faste udgifter fra nettoindtægten. Har kommunen fastsat et vejledende rådighedsbeløb, skal det danne udgangspunkt for, om der er tale om en realistisk kredit-eller lånemulighed.

Udgiften er afholdt efter ansøgningstidspunktet

Hvis den ansøgte udgift er afholdt efter ansøgningstidspunktet, uden oplysninger om, hvordan borgeren har dækket sit behov, kan der ikke gives afslag på trangsbestemt hjælp alene med den begrundelse, at borgeren selv har afholdt en del af eller hele udgiften.

En ansøger kan godt helt eller delvist opfylde de økonomiske betingelser for trangsbestemt hjælp, selv om ansøgeren helt eller delvist har afholdt en udgift efter ansøgningstidspunktet.

Borgeren kan eksempelvis have anvendt midler, der ellers skulle have været brugt på andre mindre truende udgifter, som betragtes som rimelige ved en rådighedsberegning eller have anvendt midler fra rådighedsbeløbet, der skulle dække rimelige udgifter, eksempelvis til kost og andre fornødenheder.

Hvis kommunen i forbindelse med oplysning af sagen bliver bekendt med, at den ansøgte udgift, helt eller delvist, er afholdt, er oplysningen om, hvordan udgiften er blevet dækket, en del af sagens oplysning.

Forholdene på afgørelsestidspunktet

Bevilling af hjælp i særlige tilfælde forudsætter, at der er et forsørgelsesbehov, der ikke kan dækkes på andre måder end ved bevilling af hjælp. Det er ikke tilstrækkeligt for bevilling af hjælp i særlige tilfælde, at borgeren opfylder betingelserne på et tidspunkt undervejs i ansøgningsforløbet. Det er også en betingelse, at der er et forsørgelsesbehov på udbetalingstidspunktet.

Det forhold, at borgeren mellem ansøgningstidspunktet og kommunens afgørelsestidspunkt, får udbetalt beløb, der skal dække den løbende forsørgelse, vil ikke alene kunne begrunde, at der ikke er et behov for hjælp i særlige tilfælde, på afgørelsestidspunktet. Der skal således foretages en konkret vurdering af, om udbetalingen af forsørgelsesydelsen - ud over at dække forsørgelsen - også kan afhjælpe det konkrete behov for hjælp i særlige tilfælde.

Afgørelsestidspunktet er det tidspunkt, hvor kommunen, efter oplysning af sagen, træffer sin (første) afgørelse, og ikke det tidspunkt, hvor kommunen genvurderer sagen. Kan kommunen først i forbindelse med genvurderingen foretage en reel vurdering af ansøgningen, fordi borgeren først i forbindelse med klagen og genvurderingen medvirker til sagens oplysning, kan kommunens genvurdering undtagelsesvist betragtes som afgørelsestidspunktet.

Borgeren har optaget lån på eget initiativ

Hvis borgeren på eget initiativ optager et lån for at afholde den ansøgte udgift, kan der normalt gives afslag på hjælp alene med den begrundelse, at borgeren selv er i stand til at afholde udgiften. Dette gælder også, hvis borgeren låner pengene fra familie eller venner.

Når et lån er optaget på borgerens eget initiativ, skal kommunen normalt ikke foretage en vurdering af, om det er realistisk, at borgeren kan tilbagebetale lånet som aftalt med långiveren. Kommunen kan dog som hidtil, undtagelsesvis yde hjælp til en enlig eller en familie ved at betale truende gældsposter.

Oplysninger, der fremkommer efter afgørelsestidspunktet

Hvis en borger klager over en afgørelse, har kommunen pligt til at genvurdere afgørelsen. Ved genvurderingen skal kommunen forholde sig til de oplysninger, der allerede er på sagen og klagens indhold. Kommunen skal også inddrage og indhente nye faktiske oplysninger, i det omfang klagen giver anledning til det. Kommunen skal derefter tage stilling til, om der er grundlag for at give borgeren helt eller delvist medhold i klagen, eller om afgørelsen skal fastholdes.

Det betyder, at kommunen ved genvurderingen, skal inddrage nye faktiske oplysninger for eksempel om, at ansøgeren på eget initiativ har optaget lån eller andre væsentlige, faktiske ændringer i borgers forhold efter kommunens afgørelsestidspunkt.

Inddragelse af nye faktiske oplysninger kan betyde, at forudsætningerne for at yde hjælp ikke længere er opfyldt, fordi borgerens situation er genoprettet, eller fordi grundlaget for at yde hjælp til det ansøgte formål af andre årsager ikke længere er til stede.

Har borgeren, i tidsrummet frem til genvurderingen, optaget lån på eget initiativ eller på anden måde skaffet midler, der kan dække den ansøgte udgift, skal kommunen inddrage disse oplysninger ved genvurdering af sagen.

Har kommunen bevilget hjælp, kan kommunen være berettiget til at tilbagekalde bevillingen helt eller delvist, hvis forudsætningerne for at yde hjælpen er bristede, eksempelvis fordi borgeren på eget initiativ har optaget lån, der kan dække den ansøgte udgift.

Kommunen har pligt til at yde råd og vejledning

Kommunen har pligt til, at yde en borger, der henvender sig, nødvendig råd og vejledning. Kommunen har kun pligt til at vejlede, hvis der er en anledning til det.

Vejledningspligten om låneoptagelse på eget initiativ opstår ikke alene ved en ansøgning om transbestemt hjælp. Modtager kommunen, forud for eller under behandling af sagen, konkrete oplysninger om, at borgeren har mulighed for at optage lån, skal kommunen vejlede om konsekvenserne ved, at borgeren på eget initiativ udnytter denne mulighed.

Oplysninger, der fremkommer efter kommunens genvurdering

Ankestyrelsen foretager en prøvelse af kommunens afgørelse med udgangspunkt i forholdene på tidspunktet for kommunens afgørelse. Hvis der under Ankestyrelsens behandling af sagen fremkommer nye oplysninger vedrørende forholdene på tidspunktet for kommunens afgørelse (nova), eller hvis der fremkommer nye oplysninger om forhold, der er indtrådt efter kommunens afgørelse (mellemkommende fakta), skal disse oplysninger inddrages i Ankestyrelsens vurdering.

Den konkrete sag

I den konkrete sag havde ansøgeren ikke ret til økonomisk hjælp til betaling af depositum og en måneds husleje i forbindelse med en flytning til en midlertidig bolig. Ansøgeren havde selv før kommunens afgørelsestidspunkt, via lån ydet af et familiemedlem, mulighed for at afholde de ansøgte udgifter.

Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt. Det har vi gjort for at afklare betydningen af, at ansøger låner penge af familie eller venner eller på anden måde skaffer sig midler til betaling af den ansøgte udgift. Dette både når det sker, før kommunen træffer afgørelse, i tidsrummet mellem kommunens afgørelse og tidspunktet for kommunens genvurdering af sagen i forbindelse med indgivet klage samt efter genvurderingstidspunktet, men før Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om aktiv socialpolitik (aktivloven), Lov nr. 455 af 10. juni 1997, senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 269 af 21. marts 2017.

- § 7, stk. 1, om at kommunen, når en person søger om hjælp, straks skal vurdere, om der er behov for at yde vejledning om, hvordan den pågældende så vidt muligt ved egen hjælp kan klare øjeblikkelige eller kommende økonomiske problemer.
- § 81, 1. pkt., om hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter.
- § 85, stk. 1, 2. pkt., om kravet om, at hverken ansøger eller ægtefælle kan betale udgifterne til flytningen.

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), Lov nr. 453 af 10. juni 1997, senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 1064 af 21. august 2018.

- § 10 om, at myndigheden har ansvaret for, at sager, der behandles efter denne lov, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse.
- § 68, stk. 1, om at Ankestyrelsen ikke er bundet af parternes påstande og er uafhængig af instruktioner vedrørende afgørelsen af den enkelte sag.
- § 68, stk. 2, om at Ankestyrelsens afgørelse kan gå ud på afvisning, stadfæstelse, hjemvisning, ophævelse eller ændring af den afgørelse, der er klaget over.

Praksis

Gældende:

Følgende principafgørelser er brugt ved afgørelsen og gælder stadig.

A-25-04: Ved opgørelse af formue, som står på ansøgerens bankkonto, skal beløb, der omkring opgørelsestidspunktet er modtaget til dækning af leveomkostninger, ikke indgå i formuen, men betragtes som indtægt.

102-09: En ansøger og hendes samlever havde på tidspunktet for ansøgningen ikke ret til hjælp til babyudstyr, da der var fire måneder til forventet fødsel og det ikke kunne udelukkes, at ansøgers situation i perioden op til fødslen kunne ændre sig, således at hun selv ville kunne have mulighed for at anskaffe det nødvendige babyudstyr. Kommunen burde have vejledt om muligheden for at søge på et senere tidspunkt.

262-09: En kommune kunne ikke tilbagekalde en skønsmæssig afgørelse om bevilling af merudgifter. Tilbagekaldelsen var sket med henvisning til nye vejledende takster for kosttilskud til diabetikere. Disse takster burde have været kendt af kommunen ved bevillingen. Efter almindelige forvaltningsretlige principper var betingelserne for at tilbagekalde en begunstigende forvaltningsakt forholdsvis strenge og beroede på en konkret afvejning af en række forhold.

De forhold, der indgår i den konkrete afvejning, er blandt andet tilbagekaldelsesgrunden (disse kan tillægges forskellig vægt), indgrebets intensitet, om tilbagekaldelsen vedrører faktiske oplysninger contra omvurderinger af oplysninger eller nye retlige forhold, om hensynet bag tilbagekaldelsen kunne være taget i betragtning ved den oprindelige afgørelse, og om der er fejl på adressatens side. Endvidere indgår

det i afvejningen, om der er tale om et løbende retsforhold over en længere årrække, og om der er givet varsel og frist for tilbagekaldelsen.

188-11: Retten til kontanthjælp forudsætter, at personen ikke er i stand til at forsørge sig selv på anden måde.

125-12: En person, der har formue, har ikke samtidig ret til kontanthjælp. Et forbrugslån sidestilles med formue, når lånet er udbetalt og beløbet indgået på personens bankkonto. Disponible pengebeløb, der stammer fra lån, anses efter Ankestyrelsens praksis som formue.

En person, der optager et forbrugslån og samtidig modtager kontanthjælp, har oplysningspligt over for kommunen. Undladelse heraf medfører tilbagebetalingskrav. Kommunen skal vejlede personen om, hvad oplysningspligten indebærer.

14-16: Det er en betingelse for udbetaling af kontanthjælp, at der er et forsørgelsesbehov på udbetalings-tidspunktet.

22-16:

Det er en betingelse for at få hjælp efter aktivloven, at man opholder sig i Danmark. Personer, der opholder sig i udlandet, kan derfor som hovedregel ikke få hjælp til forsørgelsen. Denne hovedregel finder dog ikke anvendelse, når der er tale om efterbetaling af løbende hjælp til forsørgelse i form af kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse. En efterbetaling vedrører hjælp for en tidligere periode, hvor borger opfyldte betingelserne for at få hjælp. Det forhold, at borger på udbetalingstidspunktet for en efterbetaling er udrejst fra Danmark, betyder ikke, at borger derved mister ret til en efterbetaling. Kommunen kan derfor ikke give afslag på udbetaling af en efterbetaling, som vedrører en tidligere periode, med henvisning til, at borger på udbetalingstidspunktet for efterbetalingen er udrejst fra Danmark.

22-18: Kommunen har pligt til løbende at følge op på de enkelte sager om hjælp efter serviceloven for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunens pligt til opfølgning skal ses i sammenhæng med vejledningspligten. Det kan være nødvendigt at foretage en opfølgning af borgerens hjælpebehov og de visiterede ydelser for at kunne yde en korrekt vejledning.

Som udgangspunkt har kommunen kun pligt til at vejlede, hvis der er en anledning til det. Det følger af god forvaltningsskik, at en myndighed, efter omstændighederne, også er forpligtet til at vejlede på eget initiativ. Vejledningen forudsætter, at kommunen i forvejen er i kontakt med borgeren.

Manglende eller mangelfuld vejledning fra kommunens side kan efter omstændighederne føre til, at borgeren skal stilles, som om kommunen havde ydet korrekt og fyldestgørende vejledning.

Kasserede:

Følgende principafgørelser er kasserede og gælder ikke længere (historiske). Praksis er indarbejdet i denne principafgørelse:

O-25-97: En kommune havde bevilget ansøger hjælp til tandbehandling med 1.500 kr. til en plastkrone og plastopbygning. Ansøgers forældre tilbød herefter at betale det resterende beløb til en guldkrone.

Kommunen var som følge heraf berettiget til at revurdere sin bevilling og nedsætte hjælpen til 1.000 kr. Begrundelsen var, at den forudsætning, der havde været afgørende for kommunens bevilling af hjælp, ansås for bortfaldet.

248-09: Kommunen kunne tilbagekalde en bevilling til tandbehandling. Begrundelsen var, at ansøgers økonomiske forhold havde ændret sig væsentligt siden kommunens bevilling af hjælp til tandbehandling. Der blev lagt vægt på, at reglerne om helbredstillæg og personligt tillæg forudsatte et økonomisk behov for hjælp på udbetalingstidspunktet. Ansøger havde ikke ret til økonomisk hjælp til tandbehandlingen, selvom behandlingen var delvis påbegyndt, idet bevilling af hjælpen var givet under andre økonomiske forudsætninger.

18-14: Økonomisk hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter efter aktivloven § 81 kan ydes i særlige tilfælde efter en konkret vurdering. I vurderingen indgår en række elementer, herunder borgerens rådighedsbeløb, om der er ændringer i borgerens forhold, om afholdelse af udgiften i væsentlig grad vil vanskeliggøre borgerens muligheder for at klare sig i fremtiden, og om udgiften var forudsigelig. I vurderingen kan kommunen inddrage andre elementer, herunder mulighed for afdragsordning.

75-14: Kommunen kan give afslag på at yde hjælp til tandbehandling, hvis ansøger ikke kan betale udgiften til det ansøgte på en gang, men selv kan afholde udgiften ved at indgå en afdragsordning. Det gælder dog kun, hvis det er realistisk, at ansøger kan betale afdragene. Det gør ikke nogen forskel, om der er tale om en afdragsordning med eksempelvis tandlægen eller, om der er tale om et lån fra andre, eksempelvis banken.

Følgende principafgørelser ophæves, fordi de ikke længere har vejledningsværdi.

119-10: Nye oplysninger om væsentlige ændringer, der var modtaget under sagens behandling i nævnet, skulle indgå ved nævnets afgørelse om retten til personligt tillæg.

A-29-99: En kontanthjælpsmodtager, var ikke berettiget til hjælp til tandbehandling, der var påbegyndt forud for ansøgningen om støtte. Der blev lagt vægt på, at ansøger ikke havde oplyst kommunen om sit behov for tandbehandling eller i øvrigt omtalt, at han havde et problem med sine tænder. Det fremgik af sagen, at det ikke havde været nødvendigt at iværksætte en akut behandling.

Vejledninger

Vi har også anvendt Vejledning om hjælp i særlige tilfælde og hjælp til efterlevende efter kapitel 10 og 10 a i lov om aktiv socialpolitik nr. 10309 af 20. december 2016.

- Pkt. 4 om, at afdrags- og lånemuligheder er en del af vurderingen af den økonomiske trang, og det som udgangspunkt er forholdene på tidspunktet for kommunens afgørelse, der er afgørende for, om betingelserne for hjælp er opfyldt.

Den konkrete afgørelse

Du har klaget over kommunens afgørelse om afslag på økonomisk hjælp til depositum og første måneds husleje. Kommunen afgjorde sagen den 9. november 2017.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ikke ret til økonomisk hjælp til depositum og første måneds husleje.

Det betyder, at vi stadfæster kommunens afgørelse, da vi er kommet til samme resultat.

Vi beklager den lange sagsbehandlingstid.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at du selv har økonomisk mulighed for at betale udgiften til depositum og første måneds husleje i forbindelse med din flytning til den ansøgte bolig.

Vi vurderer også, at udgiften til depositum ikke er begrundet i andet end bolig- eller erhvervsmæssige forhold.

Hvad er afgørende for resultatet – hjælp efter aktivlovens § 85

Vi lægger vægt på, at du den 23. oktober 2017 søgte kommunen om hjælp til betaling af flytteudgifter i form af depositum på 9.500 kr. Du har efterfølgende udvidet ansøgningen til også at omfatte første måneds husleje. Den samlede udgift, der søges om hjælp til, er herefter 12.500 kr.

Vi lægger også vægt på, at du den 8. november 2017 oplyste til kommunen, at depositummet og første måneds husleje på i alt 12.500 kr. er betalt.

Du oplyste, at du lånte pengene til betaling af depositum og første måneds husleje af din mor. På tidspunktet for kommunens afgørelse den 9. november 2017, havde du således afholdt de ansøgte udgifter via et lån optaget på dit eget initiativ. Du kom derfor ikke i økonomisk trang som følge af betalingen af de ansøgte udgifter.

Vi er opmærksomme på dine oplysninger om, at din mor indvilligede i at give dig et akut lån i forventning om, at du kunne tilbagebetale beløbet, så snart du modtog hjælp fra kommunen. Du oplyser også, at udlejer skulle have et hurtigt svar, da der også var andre interesserede lejere til lejligheden.

Vi bemærker i den forbindelse, at hverken din mors forventninger i forbindelse med ydelse af lånet eller presset fra udlejer ændrer ved, at du selv havde mulighed for at betale udgiften via lånet fra din mor.

Det forhold, at din mor som følge af den nære familiemæssige relation eventuelt følte sig forpligtet til at yde dig et lån, er uden betydning for afgørelsens resultat. Det skyldes, at der som hovedregel alene

skal ses på ansøgerens økonomiske forhold og dispositioner ved vurderingen af behovet for trangsbestemt hjælp.

Vi finder på den baggrund, at du ikke har ret til hjælp til de ansøgte udgifter efter aktivlovens § 85 om hjælp til flytteudgifter.

Hvad er afgørende for resultatet – hjælp efter aktivlovens § 81

Vi lægger vægt på, at der ikke er oplysninger, som indikerer, at flytningen var nødvendig eller velbegrun- det af andre årsager end dem, der kan medføre hjælp til flytning efter aktivlovens § 85.

Der kan derfor ikke ydes hjælp til depositum efter aktivlovens § 81.

Oplysningerne fremgår særligt af din ansøgning, dine bilag modtaget i perioden fra den 23. oktober 2017 til den 8. november 2017, kommunens journalnotat af den 8. november 2017, kommunens afgørelse, din klage og kommunens genvurdering.

Om reglerne

Det følger af § 85, stk. 1, i lov om aktiv socialpolitik, at det er en forudsætning for at yde hjælp til flytning, at flytningen forbedrer ansøgerens eller familiens bolig- eller erhvervsforhold, og at ansøgeren eller ægtefællen ikke har økonomisk mulighed for at betale udgifterne.

Af § 81, 1. pkt., i samme lov, følger, at der kan ydes hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter. Det er blandt andet en forudsætning for hjælp, at pågældendes egen afholdelse af udgifterne i afgørende grad vil vanskeliggøre den pågældendes og familiens muligheder for at klare sig selv i fremtiden.

En ansøgning om hjælp til flytning skal først behandles efter aktivlovens § 85, der er en specialbestem- melse vedrørende hjælp til flytning, når flytningen er begrundet i bolig- eller erhvervsmæssige forhold. I de tilfælde, hvor flytningen skyldes andre forhold end bolig- eller erhvervsmæssige forhold, kan der ydes hjælp efter aktivlovens § 81. Vi henviser til principafgørelse 27-15.

Betingelserne for at yde trangsbestemt hjælp efter aktivloven skal som udgangspunkt være opfyldt på kommunens afgørelsestidspunkt, for at der kan bevilges hjælp.

Kommunen skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, samt give tilbud om rådgivning og vejledning, hvis det er nødvendigt.

Kommunen har som udgangspunkt kun pligt til at vejlede, hvis der er en anledning til det. Manglende eller mangelfuld vejledning fra kommunens side kan efter omstændighederne føre til, at borgeren skal stilles, som om kommunen havde ydet korrekt og fyldestgørende vejledning.

I forhold til pensionslovens bestemmelse om personligt tillæg betyder kommunens forpligtelser, at kom- munen skal være særligt opmærksom på, om der er behov for at vejlede borgeren om muligheden for at søge personligt tillæg, fx i forbindelse med bevilling af en bolig. Kommunen skal i den forbindelse også

vejlede om konsekvenserne ved fx at låne penge af familiemedlemmer til dækning af udgifterne, hvis der foreligger oplysninger i sagen, der gør denne vejledning aktuel, fx oplysninger om borgerens økonomiske forhold. Vi henviser til principafgørelse 22-18.

Vi er opmærksomme på, at principafgørelse 22-18 vedrører hjælp efter pensionslovens regler. Principperne gælder dog tilsvarende i forhold til transbestemt hjælp efter reglerne i aktivlovens kapitel 10.

Vi finder på den baggrund, at du ikke har ret til hjælp til betaling af de ansøgte udgifter.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.